

LESDOSSIER

GOED GEZIEEN!

MOMO BOUWT EEN COMPUTER MET AFVAL EN EEN JERRYCAN

GOED OM WETEN

HELEMAAL IK

Wie: Momo

Leeftijd: 14 jaar

Waar: Togo, Lomé

Familie: vader, moeder

Spreektaal: Frans

Toekomst: wil doelman worden

Fan van: Thibaut Courtois

Bijzonder: Momo werkt aan een spreekbeurt over technologie in Afrika.

MET EEN EIGEN COMPUTER
KAN IK THUIS AAN MIJN
SPREEKBEURT WERKEN

GOED OM WETEN

Oppervlakte
56.785 km² = bijna 2 x België.

Levensverwachting
Togolezen worden gemiddeld 60 jaar oud.
Belgen worden gemiddeld 81 jaar oud.

Ligging
Togo is een klein land in West-Afrika. Het grenst aan Burkina Faso, Benin en Ghana. In het zuiden grenst Togo aan de Atlantische Oceaan. Daar ligt ook de hoofdstad en havenstad, Lomé. Er worden grondstoffen en producten uitgevoerd en ingevoerd. Zo ontstaat handel tussen verschillende Afrikaanse landen en ook met de rest van de wereld.

Aantal inwoners
7,3 miljoen, waarvan 70% jonger dan 30 jaar en 40% jonger dan 15 jaar.

Taal
De officiële taal is Frans.

Nationale sport
De favoriete sport in Togo is voetbal. De bekendste speler is Emmanuel Adebayor.

Geloof
In Togo vind je christenen en moslims. En ook animisten, die geloven dat geesten in allerlei voorwerpen kunnen zitten zoals maskers, beenderen, dierenhuiden en planten...

GOED OM WETEN

MOBIEL EN ONLINE

Mobieltjes zijn heel populair in Afrika. Tegenwoordig hebben ook meer en meer mensen een smartphone. Die gebruiken ze niet alleen om te **Whatsappen** en **Facebooken**, de smartphones zijn ook een bron van informatie voor bijvoorbeeld de boeren. **Via apps checken zij de landbouwprijzen en weersvoorspellingen** en zo kunnen zij hun oogst verbeteren. Bovendien wordt de gsm in Afrika meer dan op andere plaatsen in de wereld gebruikt om te betalen.

INNOVATIE

Afrika telt een groeiend aantal 'tech hubs', dat zijn plekken waar jonge mensen samenkomen om **nieuwe, technologische oplossingen te bedenken**, zoals de jerrycomputer.

Zoals een ontwikkelingsindex is er ook een innovatie Index, die bekijkt hoe vernieuwend of innovatief landen zijn. Ondanks de inspanningen in Togo, staat Togo nog ergens helemaal onderaan in die lijst.

WERK

Veel mensen in Togo hebben geen officieel werk. Ze werken vaak in **slechte omstandigheden** en ze worden veel te weinig betaald. Mensen proberen op hun eigen manier geld te verdienen. Dat doen ze onder andere door afval te verzamelen. Met het afval maken ze zelf nieuwe dingen of ze verkopen de waardevolle spullen die ze vinden.

GEZONDHEID

Miljoenen tonnen van ons westers elektrisch en elektronisch afval belanden in Afrika. Daar probeert de arme bevolking op een primitieve manier de waardevolle edelmetalen uit het afval te halen. Veel van die metalen zijn **giftig en schadelijk voor de gezondheid**. Bovendien wordt het restafval in open lucht verbrand of gedumpt in de rivieren. Helemaal niet gezond dus voor mens én milieu.

ONTWIKKELINGSINDEX

De menselijke ontwikkelingsindex (HDI, Human Development Index) is een cijfer dat gegeven wordt aan een land of gebied. Het land krijgt punten voor onderwijs, gezondheid en levensstandaard. Het cijfer dat toegekend wordt, vertelt iets over het welzijn in een land. **Togo scoort op al die dingen niet zo goed en staat op de 165ste plaats op een lijst van 189 landen.** België staat op de 17de plaats.

GOED GEKEKEN

VRAAG EN ANTWOORD

Hoe heet het cybercafé? a) Elise b) Mère des Jeux c) Mère de Dieux

Wat is de Jerryclan? .....

Wat is de hoofdstad van Togo? .....

Wat zijn de drie belangrijkste onderdelen van een computer? Schrap wat niet past.

zonnebloemolie / een moederbord / een ventilator / een harde schijf / een rugzak / een stroomblok

Waarvoor heeft Momo een ritssluiting nodig? .....

Welk spel stond er als verrassing op Momo's computer? .....

Hoe pimpt Momo zijn computer? .....

Wat moet je kunnen om lid te worden van de Jerryclan? .....

Waar of niet waar?

- * De papa van Momo is kleermaker.
- * De gaatjes in de jerrycan zorgen voor verluchting.
- * De ventilator brengt verkoeling voor Momo als hij zijn huiswerk maakt.
- * Momo werkt aan een spreekbeurt over recyclage.
- * Momo wil later IT'er worden.

GOED GESPREK

WEGGOOIEN OF HERGEBRUIKEN

Veel spullen belanden bij het afval. Omdat we ze niet langer mooi vinden, omdat ze niet goed meer werken, omdat ze verouderd zijn...

Welke spullen gooi jij weg? Breng je ze dan naar het containerpark of naar een Kringwinkel?

Deed je al eens een vondst in het containerpark of koop je weleens iets in een kringwinkel of een andere tweedehandswinkel?

Vind je het belangrijk dat dingen gerecycleerd worden? Waarom wel/niet?

IEDEREEN AAN DE COMPUTER

Veel kinderen in Afrika hebben thuis geen computer. Ze leren op school met de computer werken.

Ken jij mensen in je omgeving die niet met een computer kunnen werken?

Waarvoor gebruik jij je computer?

Hoe zou jij een spreekbeurt maken zonder computer? Waar zou je informatie halen?

WONEN IN EEN KAMER

Momo woont in een klein huis met zijn mama en papa. Ze koken, werken en slapen in één kamer.

Hoeveel kamers heeft jouw huis? Heb jij een eigen kamer of deel je die met iemand?

Maak jij je huiswerk in je kamer of in de living of keuken, in gezelschap van anderen?

Wat doen jullie samen in de gemeenschappelijke ruimtes thuis en wat doe je in je eigen kamer als je die hebt?

Hoe belangrijk vind je het om veel ruimte te hebben?

SAMEN IN EEN CLUB

De Jerryclan is een club waar je leert en samen creëert.

Ben jij lid van een club of een groep? Wat doe je in die club?

Ken jij groepen die samen dingen doen die goed zijn voor onze samenleving?

Als jij zo'n club zou kunnen oprichten waarvoor zou je je dan willen inzetten? Wat zou je willen veranderen/verbeteren? En hoe zou je dat doen?

OOK GOED GEZIEN

VOETBAL OP BLOTE VOETEN

Momo en zijn vrienden zijn straffe voetballers en... ze spelen meestal op hun blote voeten.

- * Speel met de hele klas een voetbalmatch op blote voeten.

BOUWEN MET AFVAL

Wat kan jij bouwen met afvalmateriaal?

- * Ga op zoek naar oude materialen en onderdelen en breng ze mee naar de klas.
- * Bedenk in groepjes wat je met de spullen kan bouwen.
- * Schets een ontwerp en presenteer het aan de klas.
- * Werk je creatie uit en maak een tentoonstelling.

ONTMANTELLEN

Wat zit er in je computer?

- * Zoek een oude computer en ontmantel het toestel stap voor stap.
- * Vind jij het moederbord en de harde schijf? Kan je samen met je klasgenoten alle onderdelen benoemen?

E-AFVALBERG

Onze gebruikte computers gaan naar Afrika. Ze zijn traag en verouderd. Toch krijgen ze daar een nieuw leven.

- * Zoek uit hoe bij ons met e-afval wordt omgegaan. Wie houdt zich bij ons bezig met de e-afvalberg? Wat wordt gerecupereerd? Hoe wordt rekening gehouden met het milieu?
- * Maak een overzicht (getekend, in cijfers, in tabellen, met schetsen...) hoe elektronisch afval bij ons verwerkt wordt.

OOK GOED GEZIEN

CHALLENGE: VIERENTWINTIG UUR OFFLINE

Wij kunnen bijna altijd en overal online.
In Togo is internet absoluut niet voor iedereen.

TOGO	BELGIE
899.956 internetgebruikers, dat is 11,3% van de bevolking.	10.857.126 internetgebruikers, dat is 94,4% van de bevolking.

GOED GEZIEN! daagt je uit
om **24 uur geen internet te gebruiken.**
Overleg achteraf in de klas hoe de challenge is verlopen.

GOED GEDAAN

TECHNOLOGIE VOOR IEDEREEN

WoeLab is een lokaal initiatief van Sénamé Koffi. 'Woe' betekent 'doe'. In het doe-lab komen jongeren bijeen om samen dingen uit te vinden, te maken en ermee te experimenteren. Zo zoeken en vinden ze oplossingen voor allerlei problemen.

Samen

WoeLab werd opgericht in 2012. Het is het eerste lab voor sociale en technologische innovatie in Togo. WoeLab zorgt voor plekken waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten en samen dingen kunnen maken en uitvinden. WoeLab focust op samen leren en kennis delen.

Technologie voor iedereen

WoeLab wil technologie toegankelijk maken voor iedereen. Door jonge mensen samen te laten experimenteren, maar ook door het organiseren van gratis programmeercursussen of opleidingen om zelf een computer te bouwen. De geeft jongeren de kans om een eigen computer te hebben, terwijl dat anders onmogelijk zou zijn. Wat ze leren in het WoeLab, kan hen ook helpen om creatieve oplossingen te bedenken voor andere problemen.

Recycleren

Jongeren leren dankzij WoeLab ook creatief omgaan met afval. Bovendien wil WoeLab de boodschap geven aan bedrijven en ondernemingen om hun e-afval nuttig in te zetten voor de samenleving.

HOE GEBRUIKEN IN DE KLAS

Ontwikkelingseducatie

Ontwikkelingseducatie leert kinderen om **kritisch na te denken** over problemen in de wereld. Kinderen leren om hun eigen waarden en denken af te toetsen aan die van anderen en gaan in gesprek over problemen hier en elders. Zo leren ze wat **solidariteit** is en hoe ze **verantwoordelijkheid** kunnen opnemen.

Leidraad

Het educatieve pakket bij het Ketnet-programma 'GOED GEZIEN!' is een leidraad om wereldse problemen bespreekbaar te maken met een vertaalslag naar het hier. **Leren kijken en begrijpen, interpreteren, reflecteren en samen creatief en probleemoplossend overleggen.** Elke leraar kan zelf werkopdrachten en denkoefeningen toevoegen of de voorgestelde suggesties aanpassen aan de leer- en klassituatie. Dit pakket is een inspiratie voor gebruik op maat van elke leercontext.

Verduidelijking

- * **Goed om weten:** nuttig achtergrondinformatie over het land, het lokale leven en de ontwikkelingsthema's.
- * **Goed gekeken:** observatievragen. Wat hebben kinderen gezien? Wat hebben ze onthouden van de aflevering? Open vragen en andere formats (verbindingsvragen, waar/niet waar, meerkeuzevragen...) wisselen elkaar af.
- * **Goed gesprek:** gespreksonderwerpen voor een beschouwend gesprek over thema's die aan bod komen in de aflevering.
- * **Ook goed gezien:** muzische verwerkingsopdrachten waarmee kinderen zelf aan de slag kunnen. Deze opdrachten passen binnen de muzische pijlers: muziek, dans/beweging, beeld en media.

Leergebieden

Ontwikkelingseducatie kan op verschillende manieren geïntegreerd worden in het leerprogramma. Dit lesdossier kan worden ingezet in volgende lessen:

Mens & Maatschappij - Nederlands - Wetenschap & Techniek - Muzische & creatieve vorming.

Vragen of meer info: info@ketnet.be - info@padaboem.be